

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-11-26

Diarienummer 1099/19

Handläggare:

Kerste Broberg

Telefon: 031 – 368 32 64

E-post: kerste.broberg@kultur.goteborg.se

Malin Schiller

Telefon: 031-368 32 70

E-post: malin.schiller@kultur.goteborg.se

Remittering av förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Förslag till beslut

I kulturnämnden

Kulturnämnden remitterar förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler i Göteborgs Stad, i enlighet med bilagorna 1 och 3 för yttrande senast 2022-03-31.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 §797 att ta fram ett förslag till en ny plan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för perioden 2022 - 2026. Kulturförvaltningen har i samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till plan för perioden 2023 - 2026.

Planen ska öka kännedomen om Göteborg stads kulturprogram samt öka takten för dess implementering. Insatserna är utformade för att möta några av de övergripande utmaningar som kulturen och staden står inför idag: konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor, ojämlikheten ökar i staden, tillgången till kultur behöver öka samt att kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till strategiska mål i kulturprogrammet. Planen med sju insatser och fjorton aktiviteter ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Förslaget till plan sänds ut på remiss till berörda nämnder och styrelser med sista svarsdatum 2022-03-31. Efter revidering av planen kommer ärendet tillbaka för beslut i kulturnämnden efter sommaren 2022, inför beslut i kommunstyrelsen och fastställande i kommunfullmäktige hösten 2022.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De ekonomiska effekterna av satsningar på kultur kommer ofta längre fram och inom andra politikområden. Ett levande kulturliv bidrar till stadens attraktionskraft för både människor och företag. Kulturen skapar värden som har beröringspunkter med många av stadens planer och program som Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program och Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling. Kulturlivet bidrar även förebyggande för att stärka arbetet inom Göteborgs Stads program för en jämlik stad. Kulturvärden som tas tillvara i stadsutvecklingsprocesserna bidrar till en attraktiv och god gestaltad livsmiljö. Insatser i planen kan därmed stärka stadens innovations- och attraktionskraft men även verka förebyggande ur ett folkhälsoperspektiv.

Insatserna i planen ska ge långsiktiga effekter genom att stärka förutsättningarna för konst- och kulturskapare och kan generera mer resurser till kulturella och kreativa näringar. Att ta tillvara kulturverksamheter som en resurs för en mer socialt hållbar stad där fler känner tillhörighet, mening och välbefinnande är en långsiktig investering. Att basera samhälls- och stadsplanering på faktabaserade kunskapsunderlag möjliggör tydligare prioriteringar och innebär mer effektiv resurshushållning, än idag.

Några av insatserna och aktiviteterna i planen kommer att kunna genomföras inom befintliga ramar och ordinarie uppdrag för samverkan enligt nämndernas reglementen. Några aktiviteter innebär en ökad arbetsinsats för förmedling och samordning men även för att ta fram, samordna och analysera data som behöver omhändertas i stadens gemensamma processer för stadsutveckling.

Förslaget kommer att skickas ut på remiss till nämnder och styrelser. De ekonomiska konsekvenserna kommer att efterfrågas mer i detalj på kort och lång sikt samt möjligheten att medverka i aktiviteter inom befintlig ram eller utökad ram.

En mer sammantagen detaljerad bedömning kommer att ingå i det tjänsteutlåtande som följer med ärendet efter remisshanteringen, inför beslut i kulturnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekologisk dimension

Insatser i planen stärker konstens, kulturens och kulturarvets roll i stadsutvecklingen när staden växer och de stärker även den ekologiska dimensionen. Offentliga rum och gemensamma mötesplatser för konst och kultur bidrar till en attraktiv livsmiljö. Kulturarvets och konstens närvaro i parker och friluftsområden har betydelse för stadens identitet och historiegestaltning. En omställning till en mer ekologiskt hållbar utveckling kan innebära att mer utrymme ges för konst och kultur, såväl egen utövning som att ta del av ett offentligt utbud. Det finns tydliga beröringspunkter mellan insatser i planen och stadens översiktsplan, grönstrategi, friluftsprogram samt program för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Bedömning ur social dimension

Insatser i planen stärker prioriterade grupperas inflytande, delaktighet och tillgång till kultur. Kultur kan bidra till att öka förståelse mellan människor och bygga tillit. Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande, vilket främjar social hållbarhet och en hållbar livsstil. Insatser i planen bidrar till att synliggöra, ta tillvara och utveckla kulturella mötesplatser inom stadsutvecklings-

processerna. Insatser bidrar också till att stärka förutsättningarna för konst och kultur. Möjligheter att vara verksam yrkesmässigt inom kulturella näringar behöver underlättas, oavsett socioekonomisk bakgrund.

Kulturen är en viktig faktor i mål 11 i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Det finns tydliga beröringspunkter mellan planens insatser och program för en jämlik stad, folkhälsoprogrammet och program och planer som berör mänskliga rättigheter ur flera olika perspektiv.

Bilagor

1. Förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026
2. Förutsättningar för Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026
3. Brev till remissinstanser inklusive remissfrågor och sändlista.
4. Protokollsutdrag KS 2020-09-30 § 797.
5. Protokollsutdrag KN 2020-04-20 § 87.

Expedieras till

Ärendet expedieras till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 §797 att ta fram ett förslag till en ny plan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för perioden 2022 - 2026. Kulturförvaltningen har i samverkan med många förvaltningar och bolag i staden tagit fram ett förslag till plan för perioden 2023 - 2026. Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden remitterar förslaget till plan i enlighet med bilaga 1 till nämnder och styrelser i enlighet med bilaga 3.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2013-11-07 § 19 att fastställa Göteborgs Stads kulturprogram. Göteborgs Stads kulturprogram är styrande för stadens samtliga nämnder och styrelser och beskriver vad Göteborgs Stad ska uppnå för att utvecklas till en ledande stad inom konst, kultur och evenemang. Programmet anger mål och strategiska utvecklingsfrågor inom tre perspektiv: konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering.

De strategiska målen är att:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturnämnden beslutade om handlingsplaner för kulturprogrammet 2016-01-26 § 9 att gälla för åren 2016 – 2018. Handlingsplanerna bröt ner några av de strategiska framtidsfrågorna för perspektiven konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering i konkreta åtgärder. Handlingsplanerna innehöll tio uppdrag som huvudsakligen begränsades till verksamheter inom kulturförvaltningen. Ett undantag är ett beslut i kommunstyrelsen i april 2020 om Göteborgs Stads Plan för barn- och ungdokument 2020–2023.

Kulturnämnden beslutade 2020-04-20 § 87 att hemställa hos kommunstyrelsen om igångsättningsbeslut för att revidera Göteborgs Stads kulturprogram. Samtidigt hemställde kulturnämnden om att få i uppdrag att utarbeta en handlingsplan till programmet. Inför hemställan utvärderade kulturförvaltningen de tidigare handlingsplanerna samt identifierade behov inför det fortsatta arbetet med att implementera kulturprogrammet i staden, se bilaga 5.

Kommunstyrelsen beslutade att stadens kulturprogram som antogs 2013 fortfarande är relevant och kan fortleva ytterligare några år, medan det är angeläget för staden att få ett nytt styrande dokument inom kulturområdet i form av en handlingsplan.

Kommunstyrelsen gav därför kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 § 797 att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2022 – 2026, se bilaga 4.

Kulturförvaltningen har tagit fram ett förslag till Göteborgs stads Plan för kulturprogrammet och föreslår att det ska gälla från 2023 istället för från 2022. Arbetet med förslaget har skett i samverkan med många förvaltningar och bolag under en period som påverkats av restriktioner kopplade till covid-19, som i sin tur har drabbat kulturlivet hårt. För att ges tid till en kvalitativ process med remisshantering och möjlig revidering efter den, föreslås att planen gäller från 2023 till och med 2026.

Planen ska bidra till att öka kännedomen om Göteborg stads kulturprogram samt öka takten för implementering av kulturprogrammet.

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till strategiska mål i kulturprogrammet. Planen ska leda till en stärkt ställning för konsten och kulturen, ökad samverkan och ett bättre nyttjande av kulturlivet som en resurs i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad.

Förvaltningens beredning av ärendet

Efter 2018 har förvaltningen fortsatt att arbeta med insatserna som sprungit ur handlingsplanerna från 2016 – 2018. Från 2019 har handlingsplanerna utvärderats och en hemställan till kommunstyrelsen har förberetts. Förslaget till plan är framtagen utifrån en process i flera delar.

Inledningsvis gjordes en uppföljning och utvärdering av handlingsplanerna för 2016 – 2018 med stöd av en enkät till berörda förvaltningar och bolag. Eftersom kulturprogrammet visat sig relativt okänt för stadens övriga förvaltningar och bolag har deras medverkan prioriterats i arbetet med att ta fram en ny plan. Fem workshops med representanter från förvaltningar och bolag genomfördes våren 2021.

Den interna förankringen i kulturförvaltningen har skett genom involvering av en projektgrupp, en intern workshop samt delaktighet från flera avdelningar i färdigställandet av förslaget till plan. En styrgrupp från förvaltningen har fattat beslut i processen och en direktörsgrupp från staden har fungerat som referensgrupp. Medverkande i processen framgår enligt bilaga 2.

Planen är även framtagen med hänsyn tagen till stadens och omvärldens utveckling och de förutsättningar som råder för kulturlivet i stort, som återges sammanfattande enligt bilaga 2.

Uppdraget är avgränsat på så sätt att det inte omfattar samverkan med skolförvaltningar eftersom kulturfrågor relaterade till barn och unga redan styrs genom Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 – 2023. Vidare har processen inte inkluderat dialoger och samtal med kulturlivets många parter på olika politiska nivåer eller med olika slags huvudmän. Planen är avgränsad till de insatser som är genomförbara i samverkan med övriga stadens förvaltningar och bolag, utifrån de behov som är identifierade i uppdraget.

Utgångspunkter för uppdraget

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och urvalet av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan förvaltningar och bolag, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutvecklingen och förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Planen innefattar därmed inte alla delar av kulturlivet.

Göteborgs Stads kulturprogram 2013

I inledningen till kulturprogrammet står: "Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatsningar kan bland annat bidra till social sammanhållning genom

möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen.”

I kulturprogrammet samspekar tre perspektiv: förutsättningar för konst och kultur genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens roll i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Varje perspektiv har ett övergripande mål. Den föreslagna planen ska bidra till de tre målen i kulturprogrammet:

- *Konstpolitik*: Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- *Kulturpolitik*: Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- *Kulturplanering*: Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Urval av strategier

I uppdraget från kulturnämnden och kommunstyrelsen att ta fram en ny plan ingår att fokusera på ett urval av kulturprogrammets strategiska framtidsfrågor som är kopplade till de tre perspektiven och dess mål. Urvalet är gjort utifrån bedömningen av de övergripande utmaningar och behov som finns för respektive mål.

- Konst- och kulturlivet lever under ekonomiskt pressade villkor.
- Ojämlikheten ökar i staden. Tillgången till kultur behöver öka.
- Kulturperspektivet i stadsbyggnadsprocessen behöver förtydligas.

Fem strategier ur programmet fokuseras därför i planen. De utgår från utmaningarna ovan, samt från utvärderingen av den tidigare handlingsplanen som visar på behovet av att göra kulturprogrammet mer känt i staden och att öka samverkan om insatser:

- Utöka lokalt samarbete
- Stärka finansieringen
- Utveckla och förnya mötesplatser för kultur
- Öka samverkan med andra politikområden
- Göra kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.

Planen beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att kulturprogrammet implementeras genom att förbättra förutsättningar för konsten och konst- och kulturskapare att verka, att få fler människor vara delaktiga och engagerade i kulturlivet samt att stärka kulturens roll i stadsutvecklingsprocesserna. Tyngdpunkten ligger på kulturplanering och kulturens roll i stadsutvecklingen, eftersom behovet av insatser bedöms vara störst inom det området.

Externa och interna utgångspunkter

Ömsesidig nytta och mervärde för dem som medverkar har varit utgångspunkter i processen att ta fram ett förslag till plan i samverkan med stadens övriga förvaltningar och bolag. Kulturpolitiken samspekar med flera andra politikområden och har beröringspunkter med många olika planer och program. Eftersom arbete med kulturpolitiska frågor också skapar värde för andra målområden, har förslagen till insatser arbetats fram där det finns gemensamma intressen och goda förutsättningar för att aktiviteter når resultat och får effekt.

Kulturnämndens reglemente, budget och verksamhetsplan är givna utgångspunkter för arbetet med planen. Kulturnämnden erbjuder en rikedom av verksamheter som kan tas i anspråk av fler deltagare och besökare. Stora satsningar görs under en flerårig period på t.ex. museisektorn, men även i etableringen av nya kulturhus. Planer för en biblioteksstruktur som är anpassad för en växande stad och framtida behov arbetas fram. Det finns behov av kunskapsunderlag, gemensamma definitioner av kulturens värde, metoder och verktyg för att kunna arbeta mer slagkraftigt för att stärka kulturens roll i stadsutvecklingen, vilket också är ett uppdrag enligt kulturnämndens reglemente.

Förändringar i omvärlden

Förutsättningarna för kulturlivet påverkas av förändringar i omvärlden.

Urbaniseringen leder till att staden växer och att kulturen behöver växa i samma takt som staden. Demografiska förändringar innebär flera konsekvenser: färre ska försörja fler, andelen äldre i befolkningen ökar, en mer mångfacetterad befolkning med många olika behov, erfarenheter och möjliga uttryck berikar kulturlivet. Förväntningar på kommunal service och vad kulturlivets resurser ska räckta till, ökar och blir mer komplexa. Det kräver kunskapsunderlag inför beslut och prioriteringar. En växande stad behöver också sträva efter att vara en jämlik stad, för att den ska hålla ihop och vara hållbar på lång sikt.

Digitaliseringen innebär både ökad tillgänglighet och ett ökat gap, mellan de som har tillgång till resurser och de som inte har det. Den innebär även att konst- och kulturutövare förväntas vara aktiva på fler arenor och i fler kanaler än tidigare. Ersättningsfrågor och rättighetsfrågor är inte reglerade ännu och intäktsmönstren förändras.

Kulturlivet är hårt drabbat av restriktioner under pandemin och har fått förändrade förutsättningar och nya utmaningar inför en nystart. Krisen har blottat svaga strukturer och systematiska förstärkningar behöver ske på en nationell nivå, som t.ex. att se över allmänna försäkrings- och stödsystem så att de bättre anpassas till enmansföretagare som konst- och kulturutövare ofta är.

Kulturens stärkta ställning

Samtidigt är kulturens ställning en vital kraft i samhällsutvecklingen som bekräftas på många sätt. En ny museilag stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö är en ny och betydande del inom stadsutvecklingen. Kulturella och kreativa näringar är en växande arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling är central och dess kraft kan bidra till viktiga bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning.

Det innebär att kulturförvaltningens kompetenser och tjänster efterfrågas i fler av stadens gemensamma processer, program och planer, dels eftersom stadsomvandlingen sker i ett högt tempo, dels eftersom kulturens betydelse i samhällsutvecklingen uppmärksammas allt mer. Kulturförvaltningen behöver bygga en hållbar förvaltning, som i sin tur ska stödja ett hållbart kulturliv i staden. Kulturen i nästa steg, är betydelsefull för att bygga en hållbar stad.

En förutsättning för att lyckas med specifikt utvecklingsarbete är bl.a. att samverka med andra parter. Det handlar om kunskapsöverföring mellan förvaltningar och bolag med gemensamma verktyg för analys, planering och metodutveckling för att öka tillgängligheten till kultur som utgör en del av välfärden. Kulturen behöver tillåtas att växa i samma takt som staden växer. För det krävs gemensam långsiktig planering och

samverkan. Utifrån stadens förändrade organisation behöver nya arbetssätt prövas och utvecklas. Det kommer även att gälla stadens nya organisation för stadsutveckling.

Förvaltningens förslag till plan

Förflyttning

Planens genomförande innebär en förflyttning, från ett nuläge till att nå målbeskrivningarna i planen tills 2026 då planen löper ut. Insatser och aktiviteter ska leda till de övergripande strategiska målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturnämnden har en central roll som processägare för planen och bygger på att parter i staden samarbetar. Stadens organisering efter 2021 ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas reglementen.

Flera insatser syftar till att bygga broar mellan verksamheter och att utveckla gemensamma och sakliga beslutsunderlag. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Målen är att konst- och kulturskapare har bättre förutsättningar att verka i staden och att mer medel tillförs kulturlivet, att fler personer som står långt från kulturlivet idag känner sig mer delaktiga och engagerade samt att kulturvärden tas tillvara och beaktas i stadsutvecklingsprocesserna när staden byggs om och byggs ut. Målområden och insatser återges sammanfattande nedan.

Förslag till insatser

Inom perspektivet konstpolitik bidrar insatser till målet *Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna*, framför allt genom samverkan utifrån programmet för besöksnäringens utveckling och det näringslivsstrategiska programmet.

Inom perspektivet kulturpolitik bidrar insatser till målet *Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur*, framför allt genom samverkan med sex nya nämnder från 2021 inom sociala sektorn, funktionsstöd och äldre, vård och omsorg. Insatserna samspelar både med programmet för en jämlik stad och program och planer som rör MR-området.

Inom perspektivet kulturplanering bidrar insatser till målet *Skapa en attraktiv livsmiljö i staden*, framför allt genom samverkan med de kommande nya nämnderna för stadsutveckling, men även med stadens bolag. Insatserna samspelar med översiktsplan, grönstrategi m.fl.

Planen innehåller sju insatser och fjorton aktiviteter. Flera insatser och aktiviteter har samband med och förstärker varandra. De tre perspektiven konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering utgör en helhet och belyser kulturens ekologi ur olika perspektiv. De skapar förutsättningar för varandra.

Illustration 1: Modellen nedan visar hur planens insatser relaterar till kulturprogrammets övergripande mål och strategier.

Göteborgs Stads kulturprogram				
Perspektiv	Övergripande mål	Strategier	Insatser i plan 2023 - 2026	
Konstpolitik	Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete. Stärka finansieringen.	1	Samordna och synliggöra stadens stödformer.
			2	Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur. Utöka samverkan med andra politikområden.	3	Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling.
			4	Utveckla metoder för statistik och analys.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö.	Gör kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering.
			6	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser.
			7	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Remisshantering

Förslag till former för remisshantering framgår enligt bilaga 3. Remissen kommer att skickas till berörda nämnder och styrelser för besvarande senast 2022-03-31. Frågorna som önskas besvarade handlar om övergripande synpunkter på innehåll och relevans för den egna verksamheten, ansvar, ekonomiska förutsättningar och konsekvenser, former för uppföljning samt synpunkter på framgångsfaktorer för planens genomförande.

Efter revidering av planen kommer ärendet tillbaka för beslut i kulturnämnden efter sommaren 2022, inför beslut i kommunstyrelsen och fastställande i kommunfullmäktige hösten 2022.

Endast nämnder och styrelser inom Göteborgs Stad är utsedda som remissinstanser, beroende på att det är samverkan med dem som planen avser. Dialoger med andra aktörer, som representanter för det fria kulturlivet eller för intresseorganisationer, kommer att föras i samband med att respektive aktivitet utformas mer i detalj.

Fem nuvarande planerande nämnder ingår i stadens nya organisation för stadsutveckling som är beslutad att träda i kraft från 2023. Remissen kommer att besvaras utifrån nuvarande organisation. Ansvar för planens insatser och aktiviteter kommer att behöva formuleras om för att anpassas till stadens nya organisation för stadsutveckling från 2023. Om möjligt görs det i samband med revideringen efter remisshanteringen, inför beslut i kulturnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Förslag till former för uppföljning och nyckeltal

Förslaget till former för uppföljning och nyckeltal är framtaget med utgångspunkt i att vissa aktiviteter kräver en kvalitativ uppföljning, andra är möjliga att följa upp kvantitativt. Uppföljningen står också i relation till hur aktiviteterna tidsätts. I remisshanteringen efterfrågas synpunkter på formerna för uppföljning och nyckeltal/indikatorer. I den mån andra nämnder och styrelser kan följa upp, utvärdera

eller mäta effekter i sina verksamheter, kan detta läggas till i planen i samband med revidering inför fastställande.

Förslag till beslut i kulturnämnden

Med utgångspunkt i den genomförda processen och omvärldsanalysen föreslås att kulturnämnden fattar följande beslut:

Kulturnämnden remitterar förslag till Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler i Göteborgs Stad, i enlighet med bilagorna 1 och 3 för yttrande senast 2022-03-31.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Joakim Albrektson

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kultur- och samhällsutveckling

Göteborgs
Stad

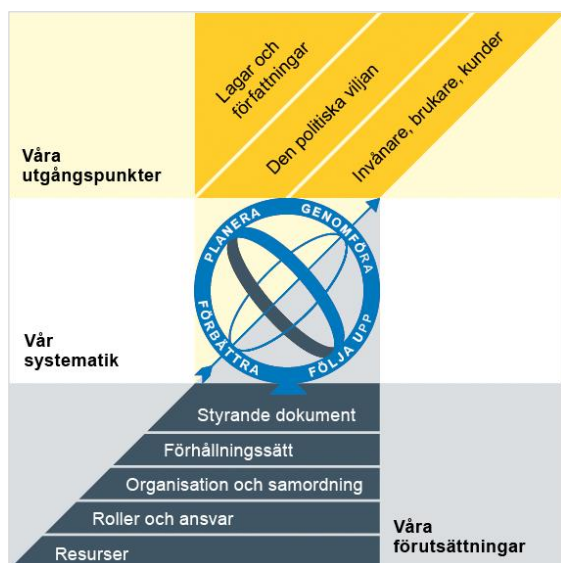
Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

REMISSVERSION

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026

Beslutad av:

[Nämnd/styrelse/befattning]

Gäller för:

Göteborgs Stad

Diarienummer:

1099/19

Datum och paragraf för beslutet:

[Text]

Dokumentsort:

Plan

Giltighetstid:

2023 - 2026

Senast reviderad:

[Datum]

Dokumentansvarig:

AC Kultur- och samhällsutveckling, kulturförvaltning

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument	4
Genomförande av denna plan	4
Avgränsningar	5
Uppföljning av denna plan	5
Planen	6
Utgångspunkter	6
Övergripande mål i Göteborgs Stads kulturprogram	6
Konstpolitik	8
Insats 1: Samordna och synliggöra stadens stödformer	8
Insats 2: Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring	10
Kulturpolitik	12
Insats 3: Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling	12
Insats 4: Utveckla metoder för statistik och analys	14
Kulturplanering	16
Insats 5: Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering	16
Insats 6: Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser	18
Insats 7: Stärka kulturens roll i befintlig miljö	20

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stads Plan för kulturprogrammet 2023 - 2026 förtydligar hur stadens förvaltningar och bolag ska samverka för att bidra till de strategiska målen i kulturprogrammet. Planen ska leda till att kulturens värden värnas, bättre tas tillvara samt utvecklas i arbetet för hållbar stadsutveckling, social sammanhållning och attraktiv storstad. Planen ska bidra till målen i kulturprogrammet:

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna,
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur,
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Planen ska bidra till att öka kännedomen om, samt öka takten för implementering av Göteborg stads kulturprogram.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för¹ kulturnämnden, byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023 – 2026.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog Göteborgs Stads kulturprogram 2013. Kommunstyrelsen gav kulturnämnden i uppdrag 2020-09-30 § 797 att ta fram ett förslag till en ny handlingsplan utifrån Göteborgs Stads kulturprogram, att gälla för 2022 - 2026.

Denna plan beskriver hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå målen inom kulturprogrammets tre perspektiv konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Utgångspunkter för planen är ett urval av strategiska framtidsfrågor i kulturprogrammet. Tonvikt ligger på kulturplanering och kulturens roll i samhälls- och stadsutvecklingen, eftersom kulturen behöver växa i samma takt som staden växer.

Planen är framtagen utifrån en utvärdering av handlingsplanerna för 2016 - 2018, i samverkan med involverade nämnder och styrelser i workshops 2021 samt med hänsyn

¹ Ansvar för denna plan behöver anpassas till ny organisation för stadsutveckling som gäller från 2023.

tagen till stadens och omvärldens utveckling och de förutsättningar som råder för kulturlivet i stort.

Koppling till andra styrande dokument

Nedan visas en lista över stadens styrande dokument med tydligast koppling till planen.

- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 - 2026
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018 - 2035
- Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030
- Göteborgs Stads Översiktsplan
- Göteborg 2035 - Grönstrategi för en tät och grön stad
- Göteborg 2035 - Trafikstrategi för en nära storstad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021 - 2026
- Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021 - 2026
- Göteborgs Stads Plan för stärkta insatser mot rasism 2020 - 2023

Nationellt styrs kulturpolitiken av lagstiftning som Kulturminneslagen, Bibliotekslagen, Museilagen, Plan- och bygglagen, Lagen om nationella minoriteter, Diskrimineringslagen med flera.

Stadens kulturprogram har kopplingar till de nationella kulturpolitiska målen samt till målen i Västra Götalandsregionens kulturstrategi, som är vägledande. Den har också kopplingar till de politiska målen för Gestaltad Livsmiljö.

Internationellt kan kulturpolitik kopplas till FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030 som:

- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stödjande dokument

- Kulturens värde och sociala effekter, Göteborgs Stads kulturförvaltning
- Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg, Göteborgs Stads kulturförvaltning
- Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg, antagen av kulturnämnden och styrelsen för Göteborg & Co
- Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning

Genomförande av denna plan

Kulturnämnden har samordningsansvar för planen och ett särskilt huvudansvar för insatserna 1, 3, 4 och 7. Styrelsen för Göteborg & Co har särskilt huvudansvar för insats 2.

Kulturnämnden delar huvudansvar i insats 5 med byggnadsnämnden i två aktiviteter och med kommunstyrelsen i en av aktiviteterna. Kulturnämnden delar huvudansvar med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling) i insats 6.²

Övriga nämnder och styrelser som delges delansvar i insatserna är fastighetsnämnden, nämnden för funktionsstöd, nämnden för idrott och förening, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur, nämnden för äldre-, vård och omsorg, socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, trafiknämnden samt styrelserna för Business Region Göteborg, Göteborg & Co, Framtiden, Higab och GöteborgsLokaler.

Avgränsningar

Planen fokuserar på områden där förvaltningar och bolag har gemensamma intressen och där insatser och aktiviteter kan bidra till högre måluppfyllelse enligt stadens kulturprogram. Den förutsätter dialog och samverkan med stadens övriga nämnder och styrelser.

Arbetet med planen har inte involverat dialog och samverkan med kulturlivets olika aktörer eller med brukare, utöver den som sker inom ordinarie verksamhet.

Planen fokuserar inte på insatser kring barn och unga specifikt, eftersom Göteborgs Stads Plan för barn- och ungekultur 2020 - 2023 redan är beslutad.

Uppföljning av denna plan

Kulturförvaltningen och övriga utpekade nämnder med huvudansvar följer upp arbetet utifrån planen inom ordinarie uppföljning.

Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen till kulturnämnden i samband med årsrapport. Planen utvärderas och revideras vid behov efter halva planperioden (2024). Kulturnämnden ansvarar för att uppföljningen sker och involverar andra nämnder i uppföljningsprocessen. Uppföljningen fokuserar på insatsernas genomförande, resultat och effekt.

² Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

Planen

Utgångspunkter

Utgångspunkten för planen är redan beslutade mål och urvalet av strategier i kulturprogrammet. Planens genomförande bygger på samarbete mellan förvaltningar och bolag, med stadens gemensamma förhållningssätt som utgångspunkt för samarbetet. Planen fokuserar på att stärka kulturens position i samhälls- och stadsutvecklingen och förutsättningar för att ingå i stadens långsiktiga planering. Infrastrukturen ska stärkas för kulturen och fler människor ska vara delaktiga i kulturlivet, på längre sikt.

Förutsättningarna för kulturlivet påverkas av förändringar i omvärlden. Kulturlivet är hårt drabbat av restriktioner under pandemin och har fått förändrade förutsättningar och nya utmaningar inför en nystart. Demografiska förändringar innebär att färre ska försörja fler samt en mer mångfacetterad befolkning med många olika behov, erfarenheter och möjliga uttryck som berikar kulturlivet.

Kulturens ställning som en vital kraft i samhällsutvecklingen bekräftas på många sätt. En ny museilag³ stärker museernas ställning. Politik för en gestaltad livsmiljö⁴ är ny och väsentlig inom stadsutvecklingen. Kulturella och kreativa näringar⁵ är en växande arbetsmarknad. Kulturens självständiga roll i en demokratisk samhällsutveckling är central och dess kraft kan bidra till en mängd bieffekter och värden som en stads attraktivitet, innovationskraft och sociala sammanhållning. Kulturen behöver växa i samma takt som staden.

Stadens organisering från 2021 ger nya förutsättningar att samarbeta och vikten av samverkan betonas särskilt i nämndernas uppdrag. Flera insatser syftar till att bygga broar mellan verksamheter och att utveckla gemensamma och sakliga beslutsunderlag. Strukturer behöver utvecklas för att både på kortare och längre sikt ge människor möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, under hela sina liv.

Övergripande mål i Göteborgs Stads kulturprogram

Kulturprogrammet inleds med ”Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft. Kultursatser kan bland annat bidra till social sammanhållning genom möten, ökad förståelse och stärkt dialog mellan människor. Kultur är ett samhällsbyggnadselement och måste därför utgöra en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen.”

I kulturprogrammet samspelar tre perspektiv: förutsättningar för konst och kultur genom *Konstpolitik*, människors rätt att ta del av konst och kultur genom *Kulturpolitik* och kulturens roll i stadsplaneringen genom *Kulturplanering*. Denna plan ska bidra till att nå de tre målen i kulturprogrammet:

³ Museilag 2017:563, trädde i kraft 1 augusti 2017.

⁴ Proposition från kulturdepartementet 2017/18:110, Politik för en gestaltad livsmiljö.

⁵ Kulturella och kreativa näringar består av företag med kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. De förkortas ofta KKN. KKN har substantiell ekonomisk betydelse. Det visar den statistik som Tillväxtverket presenterar på sin webbplats [Kreametern](#).

- Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna
- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur
- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Strategierna som genomsyrar planen är baserade på ett urval av strategiska framtidsfrågor ur kulturprogrammet.

Illustration 1. Modellen visar översiktligt insatsernas relation till perspektiv, övergripande mål och urvalet av strategier i kulturprogrammet:

Göteborgs Stads kulturprogram				
Perspektiv	Övergripande mål	Strategier	Insatser i plan 2023 - 2026	
Konstpolitik	Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.	Utöka lokalt samarbete.	1	Samordna och synliggöra stadens stödformer.
		Stärka finansieringen.	2	Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring.
Kulturpolitik	Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust att vara delaktiga i och utöva kultur.	Utveckla och förnya mötesplatser för kultur.	3	Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling.
		Utöka samverkan med andra politikområden.	4	Utveckla metoder för statistik och analys.
Kulturplanering	Skapa en attraktiv livsmiljö.	Gör kulturplanering till en del av planprocessen så att kulturen är integrerad i stadsutvecklingen.	5	Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering.
			6	Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser.
			7	Stärka kulturens roll i befintlig miljö.

Konstpolitik

Konstpolitiken syftar till att dels hävda konstens integritet, oberoende och egenvärde, dels främja konstnärlig yttrandefrihet och kvalitet. Viktiga förhållningssätt inom konstpolitiken är principen om armlängds avstånd⁶ för att konst och kultur ska kunna vara en obunden och oberoende kraft, och ambitionen att erbjuda hållbara ersättningar⁷ när konst- och kulturskapare⁸ engageras i stadens verksamheter. Dessa principer ska genomsyra arbetet med insatserna i hela planen.

Planens insatser syftar till att stärka konst- och kulturskapares förutsättningar att verka i staden. Insatser erbjuder sammanhang där kulturen på ett tydligare sätt än tidigare både bidrar till och får nytta av stadens identitet som kulturstad. Konstnärlig verksamhet är en del av vad som kallas kulturella och kreativa näringar (KKN).

Övergripande mål för konstpolitik

- Att skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna⁹.

Insats 1: Samordna och synliggöra stadens stödformer

Målbild: Stadens stödformer för kulturella och kreativa näringar blir tydligare, når fler och genererar mer medel till konst- och kulturskapare i staden. Konst- och kulturskapare inom kulturella och kreativa näringar ska lätt kunna hitta till stadens sammantagna utbud av stöd, oavsett om det är en förvaltning eller ett bolag som står bakom. En ny struktur underlättar att fler former av offentliga medel kommer kulturen till del. Kunskap om stadens stöd för näringslivet når mindre företag som drivs av konst- och kulturskapare. Kunskap om stadens kulturstöd når fler inom kreativa näringar och bredare geografiskt i staden. Eftersom stadens stöd fungerar som hävstång för regionala, statliga och internationella stöd, stimulerar insatsen till mer medel för konst- och kulturskapare. Insatsen kan även stimulera till nya finansieringsmodeller för kulturlivet.

Nuläge: Generella brister för företagande inom kulturområdet har blivit tydliga i samband med restriktionerna med anledning av covid -19, vars konsekvenser har drabbat kulturbranschen hårt. Stadens stödformer för företagande tar inte hänsyn till konstnärers särskilda förutsättningar, där många konst- och kulturutövare är enmansföretagare.

Branschen behöver stärkta förutsättningar för att kunna verka och utvecklas. Det finns idag ingen samlad information om olika typer av kommunala stöd till konst- och kulturskapare. Det saknas funktioner på kulturförvaltningen som kan lotsa till stöd utanför kulturnämndens egna. Ansökningar om kulturstöd kommer inte från alla delar i staden och fler aktörer skulle kunna komma ifråga för stöd om de fick kännedom om

⁶ Principen om armlängds avstånd hänvisas till inom kultur-, medie- och forskningspolitik, där armlängd används som en metafor för ett lämpligt avstånd mellan maktbärare i olika roller i relation till en verksamhet för att den senare ska kunna vara fri att förhålla sig kritisk till maktbäraren.

⁷ Med hållbara ersättningar menas att staden arvoderar konst- och kulturskapare i enlighet med branschorganisationers rekommendationer om minimivärden, t.ex. KLYS (Konstnärligt och Litterärt Yrkesverksammas samarbetsorgan)

⁸ Med konst och kulturskapare menas konstnärligt verkssamma personer inom alla konstformer, samt alla associerade yrken som konstnärliga, tekniska och administrativa yrken.

⁹ Med konst och konstnärer menas alla konstformer och de som är konstnärligt verkssamma inom dem, oavsett form eller genre.

möjligheterna. En utgångspunkt för samordning är den sammanställning över stadens stödsystem till kulturella och kreativa näringar som producerats inom ramen för Näringslivsstrategiska programmets handlingsplan 1, område innovationskraft¹⁰.

Med bättre kännedom om fler parter i staden, som Näringslivsgruppen på Göteborg & Co och Etableringsgruppen på Business Region Göteborg, kan de olika typerna av stöd användas mer effektivt, få större spridning och ge satsningar på områden som har specifika behov.

Näringslivet signalerar att riktningen på sponsring av kulturlivet är på väg att omformas. Det är en bra tidpunkt att undersöka möjligheter att skapa nya finansieringsmodeller för konst och kultur. Den konstpolitiska hållningen att värna integritet och yttrandefrihet behöver framhållas i detta arbete.

Förväntad effekt

- Mer synliga och tillgängliga kommunala stödformer. (Resultat på kort sikt)
- Ökad spridning på ansökningar om stöd. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Mer resurser från andra politiska nivåer och näringslivet möjliggörs för konst- och kulturskapare och övriga inom KKN. (Effekt på lång sikt.)

Insats 1. Samordna och synliggöra stadens stödformer		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
1.1 Inventera befintligt monetärt och icke-monetärt stöd till konst- och kulturskapare i staden, samt identifiera brister.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co.
1.2 Kommunicera stöden till konst- och kulturskapare i staden.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 4 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
1.1 Nollmätning för att identifiera hur mycket externa medel som genereras idag av de kommunala stöden.		
1.2 Utvärdera insatsen via ny mätning vid planperiodens slut. Målvärde 15 % ökning.		

Aktivitet 1.1 Inventera befintligt monetärt och icke-monetärt stöd till kulturlivet inom staden samt identifiera brister.

En kartläggning över befintliga stöd inom stadens sammantagna resurser, monetärt¹¹ och icke-monetärt¹² stöd till kulturlivet, såsom kulturstöd, inkubator och lokaler är nödvändig för att skapa en överblick och för att få kännedom om stadens samlade utbud. I relation till regionala och statliga stöd, samt stöd till angränsande områden kan möjliga brister och glapp identifieras för behoven hos konst- och kulturskapare.

¹⁰ Stödsystem till kulturella och kreativa näringar för att agera som katalysatorer för innovation, Göteborgs Stads kulturförvaltning.

¹¹ Med monetärt stöd menas finansiellt, ekonomiskt stöd.

¹² Icke-monetärt stöd kan vara stöd av annat värde, t.ex. lokaler, kontakter, förmedling, kompetensförstärkning.

Aktivitet 1.2 Kommunera stöden till kulturlivets aktörer.

Samverkande parter tar ett gemensamt ansvar för att förbättra synligheten så att stöden kan komma fler till del. Riktade kommunikationsinsatser kan komma ifråga för de kulturyrtingar och geografiska platser där söktrycket ej motsvarar andel aktiva konst- och kulturskapare.

Samverkan: I alla aktiviteterna samverkar kulturnämnden med styrelsen för Business Region Göteborg inom ramen för Näringslivsstrategiska programmet och med styrelsen för Göteborg & Co inom ramen för Programmet för besöksnäringens utveckling samt Näringslivsgruppens uppdrag.

Insats 2: Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring

Målbild: Kulturen tar större utrymme i berättelsen om Göteborg som besöksmål och som attraktiv stad. Konst- och kulturskapare bidrar till stadens identitet och skapar värden som tas tillvara i besöksnäringen. Kulturen tar större utrymme när besöksmålet Göteborg kommuniceras, och i berättelsen om Göteborgs attraktionskraft.

Museer, bibliotek, kulturhus, offentlig konst, scener, gallerier, festivaler, kultur på allmän plats, särskilda satsningar som filmsatsningen¹³ och Litteraturstaden Göteborg¹⁴ - det breda utbudet som både institutioner och det fria kulturlivet erbjuder - tar en större plats i kommunikationen om Göteborg. Genom att etablera ett branschnätverk som förenar professionella och semiprofessionella konst- och kulturskapare med stadens förvaltningar och bolag underlättas kunskapsutbytet. Kulturinstitutioner och konst- och kulturskapare kan rikta utbud och erbjudanden till såväl göteborgare som besökare till staden. Nätverket utgör en kontaktväg mellan konst och kulturskapare och fler nämnder och styrelser i staden, för utveckling och samverkan. Det samlar aktörer inom kulturella och kreativa näringar och är även ett forum för aktiviteter som stärker branschen som näring. Insatsen bidrar till bredare kunskap om kulturens betydelse, både för en hållbar destinationsutveckling, som näring, och i vidare bemärkelse för en hållbar stads- och samhällsutveckling.

Nuläge: Konst- och kulturskapare verkar under mycket olika villkor och har sällan tillgång till stödfunktioner och resurser som bidrar till utåtriktad marknadsföring och kommunikation. Samtidigt skapar de värden, som bidrar till att staden är attraktiv att verka i och lockande som besöksdestination.

Stadens medborgare är också en del av besöksnäringen. Medborgare har olika förutsättningar att hitta till och ta del av kulturlivet. En jämlik stad är en attraktiv stad, även för besöksnäringen. Riktade satsningar kan behövas för att öka tillgängligheten för människor som idag inte har jämlik tillgång till kulturlivet. En utgångspunkt är att kommunicera kulturstaden Göteborg och skapa aktiviteter i enlighet med *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg*¹⁵ och dess fyra strategier.

¹³ Kommunstyrelsen antog 2013 en handlingsplan för utveckling av området film och rörlig bild i Västsverige med målsättningen att det ska vara lätt att verka inom film och rörlig bild i Västsverige.

¹⁴ Göteborgs Stad är utsedd av UNESCO 2021 till City of Literature.

¹⁵ *Plan för att kommunicera Kulturstaden Göteborg* togs fram inom ramen för handlingsplanen 2016 - 2018 för kulturprogrammet i samverkan med Göteborg & Co. Den antogs i kulturnämnden 2018-12-11 §209.

Göteborg & Co har ett tydligt kulturstrategiskt uppdrag i sitt ägardirektiv¹⁶, som samspelar väl med stadens kulturprogram. För att stärka kulturens roll i besöksnäringen behöver kontakter och informationsflöden etableras mellan kulturbranschens olika delar och t.ex. de erbjudanden som Göteborg & Co sammanställer för besökare till och i staden. Business Region Göteborg samlar idag aktörer för att stärka kulturella och kreativa näringar inom ramen för det näringslivsstrategiska programmet. Genom att samla och samordna behoven kan branschen stärkas och aktiviteter bättre samordnas med flera parter i staden.

Förväntad effekt

- Konst- och kulturskapare når ut till fler målgrupper. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler göteborgare och besökare välkomnas till och inkluderas i stadens kulturliv. (Effekt på lång sikt.)
- Konst och kultur blir en starkare besöksanledning. (Effekt på lång sikt.)

Insats 2. Stärka konst- och kulturlivets roll i stadens besöksnäring		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
2.1 Utforma ett branschnätverk och implementera specifika åtgärder för konst- och kulturskapare i relation till besöksnäringen.	Styrelsen för Göteborg & Co	Kulturnämnden, styrelsen för Business Region Göteborg.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insatserna 3 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
2.1 Branschnätverkets utformning och funktion utvärderas i relation till förväntade effekter.		

Aktivitet 2.1: Utforma ett branschnätverk och implementera specifika åtgärder för kulturutövare i relation till besöksnäringen.

Göteborgs Stad ökar kommunikationen med konst- och kulturskapare genom att Göteborg & Co skapar ett nätverk som tar tillvara en ömsesidig och öppen dialog. Nätverket erbjuder ett formaliserat forum och en kontaktyta för fler parter i staden för konst- och kulturskapare att kunna förmedla utbud och utveckla erbjudanden. Erbjudanden ska kunna riktas både till besökare och invånare i staden. Aktiviteten stärker konst- och kulturskapares möjligheter att kommunicera externt och erbjuder tydligare kontaktvägar internt i staden. Branschnätverket utgör även en plattform för att stärka de kulturella och kreativa näringarna. Fler göteborgare och besökare hittar till stadens kulturliv.

Samverkan: Styrelsen för Göteborg & Co ansvarar för aktivitet 2:1 och samverkar med styrelsen för Business Region Göteborg och kulturnämnden som har ett delansvar. Fler förvaltningar och bolag kan bjudas in till nätverket.

¹⁶ Göteborgs Stads ägardirektiv för Göteborg & Co AB, Kapitel 2.

Kulturpolitik

Syftet med kulturpolitiken är att skapa möjligheter för alla människor att vara delaktiga i kulturlivet. Den ska stimulera människors delaktighet och eget skapande samt göra det möjligt att uppleva kulturarvet. Kulturpolitiken syftar även till att öka den sociala sammanhållningen och förstärka arbetet för demokrati och jämlikhet.

Planens insatser ska leda till att underlätta för människor att delta i kulturlivet. De värden och resurser som kulturen erbjuder i alla sina former innehållsligt och organisatoriskt, ska tas mer i anspråk och nå och engagera fler människor som tidigare upplevt hinder att delta. Utgångspunkten är att engagemang i kulturlivet kan upplevas som menings- skapande, berikande och kan öka människors välbefinnande. Planens insatser ska bidra till att minska avståndet och att kunskap delas mellan stadens olika verksamheter med utgångspunkt i stadens organisation från 2021.

Övergripande mål för kulturpolitik

- Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva kultur

Insats 3: Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling

Målbild: Fler medborgare känner sig välkomna och förväntade i kulturverksamheter. Tydligare kontaktvägar och mer kunskap möjliggör samarbeten inom staden, som leder till ökad tillgång till kulturella mötesplatser och goda förutsättningar för deltagande i kulturlivet. På så sätt kan tillgängligheten till kultur öka och insatsen bidra till en mer jämlik stad. Stadens kulturverksamheter i samverkan med det fria kulturlivet¹⁷ och det ideella föreningslivet¹⁸ utvecklar metoder för ökad kännedom hos specifika grupper och större deltagande i kulturlivet.

Nuläge: Många medborgare känner att det är höga trösklar för att besöka flera av stadens kulturinstitutioner vilket kan bidra till att förstärka segregationen. På samma gång utgör t ex bibliotek idag förlängda studie- och vardagsrum för många människor som lever i trångboddhet och bidrar till att sänka trösklarna till det svenska samhället. Fysiska och icke-fysiska hinder försvårar för specifika grupper att delta i kulturlivet i den utsträckning de önskar.

Människors deltagande i kulturlivet påverkas av socioekonomiska faktorer och kan vara svåra att förändra. Det kulturliv som redan pågår utgör en stor resurs och tillgång som fler kan ta i anspråk, delta i och känna inspiration och glädje av. Staden gör stora satsningar på kulturinstitutioner, såsom långsiktiga investeringar i museer och nya kulturhus, för att möta nutida och framtida behov att tillgängliggöra sitt innehåll och vara relevanta mötesplatser.

Förvaltningar besitter kompetenser och samverkar med olika delar av föreningsliv och civilsamhälle, som kan vara relevanta för andra förvaltningar att få tillgång till.

¹⁷ Med det fria kulturlivet avses det professionellt verkssamma kulturlivet som arbetar på eget uppdrag utan offentlig huvudman.

¹⁸ Med det ideella föreningslivet avses all den verksamhet som bedrivs ideellt som fritidsverksamhet eller som opinionsbildning inom intresseorganisationer.

Fortfarande verkar staden i alltför stor utsträckning i stuprör, därför är samverkan viktig. Kunskap behöver delas om varandras verksamheter och mål- och intressegrupper, så att kontaktytor med invånare blir fler.

Strukturer för samverkan behövs, särskilt när det gäller att använda befintliga nätverk och metoder för dialoger. För att invånare som idag står långt från kulturlivet ska känna sig inkluderade i högre grad och kulturverksamheter kännas mer relevanta att delta i, behöver samarbete mellan förvaltningar och bolag utvecklas, vilket också ligger i nämndernas gällande reglementen.

Förväntad effekt

- Tydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag samt kulturskapare, föreningsliv och intressegrupper. (Resultat på kort sikt.)
- Kunskapsförmedling inom staden och större samsyn om kulturens värden och förhållningsätt enligt kulturprogrammet. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Fler personer får tillgång till befintliga och nya kulturella mötesplatser och bättre förutsättningar för deltagande. (Effekt på lång sikt.)
- Hinder och fördomar baserade på till exempel ålder eller funktionsnedsättning minskar. (Effekt på lång sikt.)

Insats 3. Stärka samverkan för kompetens- och metodutveckling		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
3.1 Införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i befintliga nätverk, alternativt etablera en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
3.2 Arrangera årlig fördjupningsdag för kultur och samhällsutveckling för stadens förvaltningar och bolag. Innehållet utformas i samråd med staden-gemensam grupp enl. aktivitet 3.1.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
3.3 Samverka genom pilotprojekt. Med utgångspunkt i identifierade behov hos medborgare/intressegrupper utvecklas metoder för deltagande.	Kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 2 och 4.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 3.1 Checklista på kontaktvägar och förenklade arbetssätt 3.2 Enkätutvärdering efter genomförd fördjupningsdag 3.3 Enkätutvärdering efter genomfört pilotprojekt där målgruppen får komma till tals.		

Aktivitet 3.1 Införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i befintliga nätverk, alternativt etablera en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter.

Möjligheterna undersöks att införliva kultur- och tillgänglighetsfrågor i något av stadens befintliga nätverk, alternativt etableras en staden-gemensam referensgrupp som kopplar samman kulturens värde med sociala effekter. Nätverket eller gruppen fyller funktionen som plattform för att förtydliga kontaktvägar mellan förvaltningar och bolag och för att sprida kunskap och dela kompetens, nätverk och metodutveckling på en operativ nivå.

Aktivitet 3.2 Arrangera en kontinuerlig årlig fördjupningsdag för kulturfrågor för stadens förvaltningar och bolag.

En årlig fördjupningsdag för frågor kopplade till kultur- och samhällsutveckling för stadens förvaltningar och bolag arrangeras för att sprida aktuell information men även för tematisk fördjupning. Innehållet utformas i samråd med staden-gemensam grupp enligt aktivitet 3.1. (Till exempel kulturens kopplingar till andra program som t.ex. Jämlik Stad, presentation av kulturinstitutioner, metoder för delaktighet, kontaktyta för utvecklingsprojekt eller förhållningssätt i kulturprogrammet.) Samtliga förvaltningar och bolag i staden bjuds in till fördjupningsdagen beroende på tema.

Aktivitet 3.3 Samverka genom pilotprojekt.

Med utgångspunkt i identifierade behov hos medborgare/intressegrupper provas småskaliga pilotprojekt¹⁹ i samverkan mellan förvaltningar, bolag och eventuella kulturutövare och intresseorganisationer. Det kan räcka med mindre anpassningar eller stödinsatser för att tillgängligheten till ordinarie kulturverksamheter ska öka för dem som upplever hinder att delta eller engagera sig. Erfarenheter från pilotprojekt ska tas tillvara för att utveckla verksamheter på både operativ och strategisk nivå.

Samverkan: I samtliga aktiviteter ansvarar kulturnämnden tillsammans med socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen, nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre-, vård och omsorg, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för park och natur samt styrelsen för Göteborg & Co. Fler nämnder och styrelser kan adjungeras in beroende på innehållet i ett pilotprojekt enligt aktivitet 3.3. T.ex. kan fastighetsägare och ansvariga för allmänna offentliga platser ingå i samverkan.

Insats 4: Utveckla metoder för statistik och analys

Målbild: Samhällsplanering och prioriteringar grundas på relevant och aktuell statistik inom kulturområdet. Faktaunderlag och analys om besökare och utövare bidrar i planering och beslutsunderlag inför prioriteringar och satsningar på kulturområdet eller inom den sociala sektorn. Tillgången till resultat av undersökningar, mätningar och analys ökar och därmed kunskap om kulturens effekter eller behov. Statistik tillgängliggörs för fler parter. Fler frågor gällande kulturens effekter ska ingå i undersökningar som staden beställer. Nationell och regional statistik bryts ner till lokal nivå, delas och analyseras tillsammans.

¹⁹ Med pilotprojekt avses en förundersökning inför ett mer omfattande projekt eller verksamhet. Ett exempel kan vara att pröva nya metoder för att öka tillgängligheten till kultur för, av och med äldre.

Nuläge: Det saknas en struktur för statistik och analys där kulturpolitikens resultat och effekter kan mätas. Olika förvaltningar och bolag har kunskapsunderlag som kan bidra till analys och ökad förståelse när de förs samman. Idag finns mycket kunskap om kulturlivets behov och brukares vanor på nationell nivå som sällan bryts ner till lokal nivå och analyseras tillsammans med annan data. Flera förvaltningar har egna dataanalytiker och statistiker, dock inte kulturförvaltningen. Genom att samordna och dela statistik kan staden få mer kunskap och bättre underlag för att kunna göra analyser och omhänderta resultat.

Förväntad effekt

- Bättre förutsättningar för långsiktig planering och prioriteringar för framtida verksamhet. (Resultat kort sikt.)
- Stärkt omvärldsbevakning och ökad förståelse för brukares och kulturaktörers behov. (Resultat kort och lång sikt.)
- Ökade möjligheter att nå publikgrupper som står långt ifrån kulturlivet idag. (Effekt på lång sikt.)

Insats 4. Utveckla metoder för statistik och analys		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
4.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co, nämnden för demokrati och medborgarservice.
4.2 Utöka antalet frågor om kulturens utveckling samt kulturvanor hos brukare i enkäter och undersökningar som staden genomför.	Kulturnämnden	Styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co, nämnden för demokrati och medborgarservice.
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 2, 3 och 5.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 4.1 Utvärdera årligen nätverkets funktion i relation till målet att få mer och bättre kunskapsunderlag. 4.2 Antalet frågor om kultur ska öka i enkäter och undersökningar som staden redan genomför.		

Aktivitet 4.1 Etablera ett analysnätverk med fokus kultur- och samhällsutveckling.

Kunskap ska delas inom ett analysnätverk med fokus på kultur- och samhällsutveckling. Nätverket ska jämföra och analysera data från befintliga undersökningar som görs kontinuerligt, såväl stadens egna som regionala och nationella.

Aktivitet 4.2 Utöka antalet frågor om kulturens utveckling och kulturvanor hos brukare i enkäter och undersökningar som staden genomför.

Nätverket verkar för att utveckla och komplettera befintliga enkäter och undersökningar så att staden får ökad kännedom om kulturens utveckling och brukares kulturvanor i nya enkäter och undersökningar. Resultatet sprids till de verksamheter och institutioner som arbetar med publikutveckling och används för strategisk planering. Det kan spela stor roll för det målinriktade arbetet att öka tillgängligheten till kultur och bli lättare att identifiera vilka insatser som behövs framåt.

Samverkan: I båda aktiviteterna samverkar kulturnämnden med styrelserna för Business Region Göteborg och Göteborg & Co samt nämnden för demokrati och medborgarservice. Fler parter kan bjudas in för att t.ex. inkludera sociotopkartor i underlagen.

Kulturplanering

Kulturplaneringen är till för att skapa långsiktiga förutsättningar för konst, kultur och kulturarv att ta plats i utformningen av stadens fysiska miljö. Den syftar till att göra stadens karaktär och historia tydlig för boende och besökare. Den bidrar till att skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling. Den bidrar också till att öka göteborgarens möjlighet att påverka sin fysiska livsmiljö.

Planens insatser inom kulturplanering ska leda till att gemensamma metoder införs så att kulturplaneringen blir en etablerad del i stadens processer när staden planeras, byggs om och byggs ut. Verktyg behöver utvecklas för att hantera sakliga beslutsunderlag. Det är en förutsättning för att människor även i framtiden ska kunna berikas av att kulturens värden finns med i stadens rum och att det blir en god gestaltad livsmiljö.

Övergripande mål för kulturplanering

- Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Insats 5: Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering

Målbild: Kulturens värden är gemensamt definierade, tydliga och synliga i byggandet av en attraktiv stad. Gemensamma verktyg används för kulturdata på karta. Med verktyg som omhändertar kulturdata på samma sätt som annan data, har staden sakliga beslutsunderlag i stadsplaneringen. Begrepp kring kulturens värden är tydliga och förstås gemensamt när olika parter samverkar i stadsplaneringen. Relevanta verktyg för att visualisera kulturvärden utvecklas och används i kommunikation mellan förvaltningar och bolag, samt privata fastighetsägare.

Nuläge: Byggtakten i staden är hög och kulturen behöver växa i samma takt som staden växer. Allt fler efterfrågar kulturens perspektiv när staden växer och förändras. En förståelse finns för hur kulturens värden bidrar till och behövs för att skapa en attraktiv stad, både inom staden och hos privata aktörer. Kulturen är en viktig del av blandstaden, ändå riskerar den att trängas undan när stadsdelar förtätas och görs om. Utrymme för konst och kultur i byggprocesser och befintliga kulturvärden i områden som omvandlas, riskerar att prioriteras bort i stadsplaneringen där lagstadgade behov har företräde. Eftersom kulturens värde och sociala effekter är efterfrågade men svåråtgångade, behövs utvecklade metoder för att värna om och förstärka dem när staden byggs om och byggs ut. I samverkansprocesser uppstår svårigheter baserade på att det saknas tydlighet i hur begreppen kring kulturens värden används och vilka exakta värden som avses. Kartenkäter genom köpt tjänst av externa leverantörer har prövats för att få mer kunskap om kreativa verksamheter, men arbetet sker inte i den omfattning eller med den kontinuitet som behövs för att åstadkomma stabila och sakliga beslutsunderlag.

Förväntad effekt

- Effektiva verktyg tillämpas som möjliggör en enkel kommunikation kring kulturens potential och synergieffekter i stadsutveckling. (Resultat på kort sikt.)
- Ökad kunskap om kulturens betydelse och värde baserat på sakliga och empiriska underlag. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturen får en starkare plats inom stadsplaneringen. (Effekt på lång sikt.)

Insats 5. Utveckla och tillämpa metoder för hantering av kulturdata i stadsplanering		
Aktivitet	Huvudansvar²⁰	Delansvar
5.1 Integrera kulturdata till övriga GIS ²¹ -lager och tillämpa dem i planerade planprocesser och utvecklingsarbeten inom staden.	Byggnadsnämnden och kulturnämnden	Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen avseende lokala utvecklingsplaner.
5.2 Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.	Kulturnämnden och kommunstyrelsen	
5.3 Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för Göteborgs Stad.	Byggnadsnämnden och kulturnämnden	
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insatsen 6 och 7.		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen:		
5.1 Antal lager i GIS-kartor för kulturens behov ökar.		
5.2 Verktyget testas och utvärderas.		
5.3 Verktyget testas och utvärderas.		

Aktivitet 5.1: Integrera kulturdata till övriga GIS-lager och tillämpa dem i planerade planprocesser och utvecklingsarbeten inom staden.

Inom ramen för sociala innovationslabb driver stadsbyggnadskontoret uppdraget att samla sociala data på karta. Kulturdata kan integreras i denna process. En viktig förutsättning är att redskapet tillhandahåller de ramar och matriser som krävs för att utveckla kulturdata på karta. Socialnämnderna har ansvar för de lokala utvecklingsplanerna där kulturdata också kan ingå. En samordning av dessa underlag bör också ske.

Aktivitet 5.2: Utveckla och implementera analysverktyget Kulturkalkyl för Göteborgs Stad.

Analysverktyget Kulturkalkyl är en modell framtagen av Stockholms stad för att uppskatta de sociala, samhälls- och fastighetsekonomiska värden som skapas av olika kulturverksamheter på en plats. Verktyget används även för att uppskatta vilken kulturpotential en plats har när den förväntas öka med ett visst antal bostäder och arbetsplatser. Verktyget är ett effektivt sätt för att beskriva kulturvärden i ekonomiska termer. En ny version behöver utvecklas med data från Göteborgs Stad.

Aktivitet 5.3: Utveckla och implementera ett kartenkätverktyg för Göteborgs Stad.

²⁰ Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

²¹ GIS står för Geographic Information System.

Kulturförvaltningen har genomfört enkäter för kartläggning av kulturella och kreativa verksamheters lokalisering med hjälp av en extern leverantör. Resultat är mycket användbara. Ett staden-gemensamt kartbaserat verktyg för att utforma frågeformulär är ett värdefullt verktyg som kommer många förvaltningar och bolag till godo. Enkäter kan systematiskt användas för att hämta in kunskap och synpunkter från medborgare och kulturskapare och möjliggör att kunskap kring kulturvärden kartläggs över tid.

Samverkan: Kulturnämnden och byggnadsnämnden delar på huvudansvaret i två aktiviteter och kulturnämnden och kommunstyrelsen i en. Socialnämnderna centrum, nordost, sydväst och Hisingen har delansvar i en av aktiviteterna.

Insats 6: Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser

Målbild: Kulturvärden omhändertas i stadsutvecklingsprocesser. Arbetssätt och ansvar är tydligt utformade i stadens gemensamma arbete med kulturplanering. Kulturplanering innebär en stadsplanering med fokus på stadens kulturella resurser och hur dessa kan bidra till stadsutvecklingen. Stadens kulturella resurser identifieras genom fem kulturvärden: kulturmiljö, kulturella mötesplatser, konst, kreativa verksamheter och identitet. Kulturvärdesinventeringar²² utförs som ett steg i kulturplaneringen för att få kunskap om befintliga kulturvärden i ett område.

I stadens nya organisation för stadsutveckling finns tydliga arbetssätt och regelverk för hur kulturens värden beaktas i stadsutvecklingsprocesserna. Stadsplaneringen identifierar redan i tidiga skeden kulturvärden och eventuella behov.

Nuläge: En svårighet i många stadsutvecklingsfrågor är de långa processerna. Det är skarpa överlämningskedan, där viktiga perspektiv riskerar att förloras. De kulturvärden som inte synliggörs genom kulturminneslagen, plan- och bygglagen eller enprocentregeln riskerar att osynliggöras och förloras, vilket är en långsiktig förlust. Enprocentregeln²³ fungerar som en av flera metoder att omhänderta kulturvärde konst men hanteringen behöver förtydligas både organisatoriskt och ekonomiskt.

Kulturförvaltningen har idag inte en tillräckligt tydlig roll, mandat eller resurs för att säkerställa att kulturens värden beaktas i nuvarande organisation för stadsutveckling. Frågorna behöver omhändertas inom den nya organisationen för stadsutveckling.

Förväntad effekt

- Styrning och samsyn uppnås för kultur tidigt i processer samt bevakning av kultur vid kritiska skeden. (Resultat på kort och lång sikt.)

²² Kulturvärdesinventering innebär att identifiera och lokalisera vilka av de fem kulturvärdena som finns på en specifik plats. Inventeringen kan genomföras i mindre eller större omfattning.

²³ Sedan 2013 är det ett krav i Göteborgs Stad att förvaltningar och helägda bolag ska avsätta en procent av den totala byggkostnaden för konstgestaltning om de bygger nytt, bygger om eller bygger till. Det betyder att en yrkesverksam konstnär ska få i uppdrag att skapa ett konstverk eller en konstnärlig gestaltning i anslutning till platsen där det byggs. Regeln gäller både för bostäder, kontor och offentliga rum som parker, lekplatser, torg och trafikplatser.

- Kunskap om stadens arbete med kultur i stadsutveckling är tydliggjord och förankrad. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kulturlivets behov och förutsättningar blir en tydligare del i stadens olika stadsutvecklingsprocesser. (Effekt på lång sikt.)

Insats 6. Implementera kulturplanering i stadsutvecklingsprocesser		
Aktivitet	Huvudansvar²⁴	Delansvar
6.1 Ta fram modell för att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser.	Kulturnämnden tillsammans med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling).	
6.2 Implementera modellen i stadens gemensamma stadsutvecklingsprocesser, för att säkerställa att kulturvärden får en tydlig plats.	Kulturnämnden tillsammans med byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och nämnden för park och natur (ny organisation för stadsutveckling).	Kommunstyrelsen
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats: 5 och 7		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 6.1 Utvärdering av processen att ta fram en modell, som i sin tur testas och utvärderas. 6.2 Ordinarie uppföljning i Stratsys. 6.2 Enkät till involverade nämnder och styrelser om kulturplaneringen omhändertas till önskad nivå.		

Aktivitet 6.1: Ta fram modell för att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser.

Tillsammans med utpekade förvaltningar skapas en modell för arbetssättet att integrera kulturplanering i stadens befintliga gemensamma stadsutvecklingsprocesser, för att säkerställa att kulturvärden beaktas vid prioriteringar och beslut inför kommande steg i processen. När modellen är framtagen används den i prioriterade plan- och programarbeten. Efter genomfört arbete utvärderas modellen och eventuella justeringar tillkommer.

Aktivitet 6.2: Implementera modellen i stadens gemensamma stadsutvecklingsprocesser för att säkerställa att kulturvärden får en tydlig plats.

Efter utvärdering och justering formaliseras modellen för integrering av kulturplanering och implementeras i stadens stadsutvecklingsprocesser, såsom SKA/BKA²⁵. Aktiviteten innebär att säkerställa att kulturplaneringen får önskat utrymme.

Staden har redan påbörjat ett gemensamt arbetssätt för att kommunicera stadsutvecklingen till medborgare. Den interna kommunikationen ska tydliggöra stadens olika ansvar och kontaktvägar i arbetet med kultur i stadsutveckling. Kulturvärden ska ingå i stadens kommunikation om stadsutveckling.

²⁴ Endast en part kommer att ha huvudansvar per aktivitet. Hur ansvaret kommer att fördelas utreds vidare under 2022 med hänsyn tagen till stadens nya organisation för stadsutveckling.

²⁵ SKA= social konsekvensanalys. BKA= barnkonsekvensanalys

Samverkan: I samtliga aktiviteter samverkar Kulturnämnden med Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Trafiknämnden och Park och naturnämnden (ny organisation för stadsutveckling).

Insats 7: Stärka kulturens roll i befintlig miljö

Målbild: Tillgången till verksamhetslokaler för kultur ökar i samverkan med kommunala och privata fastighetsaktörer. Förutsättningarna för ett levande kulturliv stärks genom att kunskap sprids till fastighetsägare om kulturens värden och om kulturskapares behov av arbetslokaler, evenemangsyta och mötesplatser. Befintliga resurser används i större utsträckning till kulturella ändamål. Kulturlivet spelar en viktig roll i platssamverkan inom staden, vilket bibliotek, samlingslokaler och kultur på allmänna platser är exempel på. Olika aktörer samlas för att arbeta praktiskt med åtgärder för ökad rörelse, trygghet och trivsel vid en speciell plats.

En Kulturlots mäklar mellan kulturaktörer, stadens aktörer och fastighetsägare och ger stadsdelar ökat kulturutbud, tillströmning av människor och därmed också en förstärkt känsla av trygghet. Mäklande mellan kulturverksamheter och fastighetsägare hjälper till att förebygga risken att lokaler står tomma p.g.a. nedstängningar.

Nuläge: Ökad kunskap om kulturvärden krävs för att värna och utveckla kultur i befintlig miljö samt stärka förutsättningarna för kulturliv, som tillgång till arbetslokaler med rimliga hyror, evenemangsyta etcetera. Privata fastighetsägare ser i ökad utsträckning värdet av lokaler för konst och kultur som del av en attraktiv miljö men det saknas vägar att hitta till kulturverksamheter. Samarbeten försvåras av att parterna ofta talar olika språk och har olika förväntningar. Det saknas en funktion med överblick som dels vägleder nya och gamla aktörer till stöd, scener och platser, dels förmedlar kulturens och kulturskapares värde och effekter för fastighetsägare. Genom samverkansgruppen Purple Flag²⁶ och inom handlingsplanerna för Näringslivsstrategiskt program har ett arbete påbörjats för att öka dialogen med fastighetsägare och undersöka möjligheten till kulturverksamhet i nya lokaler. Beröringspunkter finns även med Idrotts- och föreningsnämnden som ansvarar för en Lokalförmedlingstjänst²⁷ för delar av stadens egna fastighetsbolag, främst Higab som hyr ut lokaler till föreningslivet. Insatsen tar arbetet vidare och formaliserar funktionen Kulturlots. Modellen är prövad och etablerad i Stockholm sedan 2017.

Förväntad effekt

- Ökad samverkan mellan fastighetsägare och kulturaktörer. (Resultat på kort sikt.)
- Fler platser och ökat utrymme för kulturen. (Resultat på kort och lång sikt.)
- Kunskap om värdet av att kulturaktörer finns kvar och utvecklas i befintliga byggnader och bebyggelsemiljöer. (Effekt på lång sikt.)
- Ökad trygghet genom platsutveckling i områden där lokaler riskerar att stå tomma. (Effekt på lång sikt.)

²⁶ Purple Flag är ett samarbete mellan bl.a. Göteborgs Stad, Innerstaden Göteborg, Nordstan, Polisen, och flera fastighetsägare.

²⁷ Lokalförmedlingstjänsten drivs av Idrotts- och föreningsnämnden. Den utgör mellanhyresvärd mellan ett urval av stadens fastighetsägare och kultur- och föreningslivet. En hyresmodell ingår i konceptet för Lokalförmedlingstjänsten.

Insats 7. Stärka kulturens roll i befintlig miljö		
Aktivitet	Huvudansvar	Delansvar
7.1 Inrätta Kulturlots som funktion och ge redskap och resurser för att stärka kulturens plats i staden.	Kulturnämnden	Fastighetsnämnden, nämnden för idrott och förening, nämnden för park och natur, lokalnämnden, socialnämnden centrum samt styrelserna för Business Region Göteborg, Higab, Framtiden och GöteborgsLokaler,
Insatsen samspelar med och förstärker effekten av insats 1, 2, 5 och 6		
Uppföljning/nyckeltal för insatsen: 7.1 Utvärdering av genomförd kommunikationsinsats. 7.1 Antal förmedlade kontrakt ska öka.		

Aktivitet 7.1: Inrätta Kulturlots som funktion och ge redskap och resurser för att stärka kulturens plats i staden.

En riktad kommunikationsinsats genomförs som tar vid arbetet i Göteborgs stads näringslivsstrategiska program, handlingsplan 1 - 2 med syfte att skapa dialog med kommunala och privata fastighetsaktörer angående kulturens potential i befintliga miljöer.

Funktionen Kulturlots inrättas på kulturförvaltningen med målet att matcha kulturverksamheter och lokaler. Förfrågningar tas emot från kulturliv, fastighetsägare eller andra förvaltningar. Lotsen har en viktig funktion i att mäkla och förmedla mellan de olika parterna. Nya platser för kultur etableras genom att kulturaktörer lotsas vid nyetablering eller omlokalisering. Kulturlotsen kan även förmedla andra typer av stöd till kulturaktörer som inventerats genom insats 1 samt kan medverka i insats 2.

Samverkan: Kulturnämnden, Fastighetsnämnden, nämnden för idrott och förening, nämnden för park och natur, lokalnämnden, socialnämnden centrum samt styrelserna för Business Region Göteborg, Higab, Framtiden och GöteborgsLokaler.